Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

TER BESLUITVORMING

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2026-0000177230

Datum
13 april 2026

Opgesteld door
[redacted]

Samengewerkt met
CZW, AIVD, OIV, DEF, MIVD

Bijlage(n)
1

Aan MBZK
Van Prorgamma Wiv

nota

0.0 Beslisnota beantwoording Kamervragen Invoeringstoets Tijdelijk wet

Aanleiding

- Op 19 december 2025 hebben uw ambtsvoorgangers van BZK en van Defensie, conform toezegging, de Tweede Kamer geïnformeerd over de door diensten verrichte invoeringstoets van de Tijdelijke wet onderzoeken AIVD en MIVD naar landen met een offensief cyberprogramma, bulkdatasets en overige specifieke voorzieningen (Tijdelijke wet). De bevindingen van de CTIVD en TIB waren als bijlagen toegevoegd bij deze brief en is kort benoemd in de Kamerbrief.
- Op 16 maart jl. hebben leden van zes fracties (D66, VVD, GroenLinks-PvdA, PVV, CDA en JA21) van de Tweede Kamer over deze bevindingen schriftelijke vragen en opmerkingen gesteld. De antwoorden zijn in lijn met uw beantwoording van schriftelijke vragen van de Eerste Kamer over ditzelfde onderwerp van 2 maart jl.
- In de bijlage 1.0 treft u de concept-antwoorden aan op de gestelde vragen in de vorm van een Kamerbrief.

Gevraagd besluit

- U wordt geadviseerd in te stemmen met bijgaande beantwoording.
- Deze beantwoording wordt gelijktijdig voor akkoord aangeboden aan de minister van Defensie.

Kernpunten

- Allereerst worden enkele vragen beantwoord over zowel de geconstateerde knelpunten als de positieve verwachtingen over de toepassing van de Tijdelijke wet die naar voren zijn gekomen uit de verrichte invoeringstoets. De conclusie dat nog geen volledig beeld is van wat deze wet in de praktijk betekent voor de nationale veiligheid en wat de consequenties zijn voor de uitvoering, wordt nader toegelicht.
- De diensten konden niet of slechts in beperkte mate de bevoegdheden van de Tijdelijke wet toepassen, gelet op de huisvestingsproblematiek bij de CTIVD. De CTIVD heeft aangegeven sinds 1 oktober 2025 klaar te zijn voor een volledig toepassing, met uitzondering van geautomatiseerde data-analyse op bulkinterceptiedata. Sinds die periode wordt de Tijdelijk wet gefaseerd tot volledig toegepast door de diensten. Deze wet wordt ook na de invoeringstoets gemonitord en de resultaten ervan zullen, waar nodig, worden meegenomen in het al in gang gezette wetstraject tot herziening van de Wiv 2017. De Tijdelijke wet vervalt op 1 juli 2028 van rechtswege. In aanvulling daarop wordt toegezegd beide Kamers te infomeren, indien er tussentijds belangrijke ervaringen worden opgedaan die daarop van invloed zijn.
- Een groot deel van de vragen van de Tweede Kamer heeft vervolgens betrekking op de voorgestelde wijziging van de uitvoeringspraktijk in het

kader van de ontstane operationele problematiek van het werken met twee verwervingsregimes bij download- en streamingsverkeer, te weten het negatief filteren onder de Wiv 2017 en het positief filteren onder de Tijdelijke wet en de Wiv 2017. Het voorstel van wijziging houdt in dat de werkwijze van positieve filtering onder de Tijdelijke wet wordt doorgetrokken naar de Wiv 2017, en daarmee van toepassing wordt op alle onderzoeken van de diensten.

- Over dat onderwerp wordt in de beantwoording meer context gegeven over het verschil tussen negatieve filtering bij download- en streamingsverkeer onder de Wiv 2017, en de gebleken meer effectieve toepassing van positieve filtering onder de Tijdelijke wet. Er wordt toegelicht hoe bij positieve filtering wordt voldaan aan het gerichtheidsvereiste. Desgevraagd wordt benoemd dat het zo spoedig mogelijk kunnen doorvoeren van de voorgenomen wijziging, die ook niet stuit op bezwaren van de TIB en CTIVD, wenselijk is. Deze wijziging van negatief filteren naar positief filteren is mogelijk binnen het huidige wettelijk kader.
- Het onderwerp gegevensverstrekking door de diensten aan buitenlandse collegadiensten komt ook uitvoerig aan bod. Het belang van internationale samenwerking en ook van zorgvuldigheid en voldoende passende waarborgen, m.n. d.m.v. wegingsnotities en het onafhankelijk toezicht erop door de CTIVD, wordt toegelicht. Desgevraagd wordt ook ingegaan op het de CTIVD gepercipieerde risico van een toezichtshiaat. In de beantwoording wordt vastgehouden aan de actuele en bestendige lijn dat gegevensdeling van staatsgeheim gerubriceerde informatie van de diensten door de CTIVD met buitenlandse toezichthouders niet wenselijk is en zich ook niet verdraagt met de ministeriële verantwoordelijkheid. Dit standpunt is laatstelijk nog ingenomen bij de goedkeuring van het C108+ verdrag, dat momenteel nog aanhangig is bij de EK, en wordt hiermee voortgezet\.
- Andere antwoorden gaan in op de vraag op welke manier het verschil van inzicht tussen de TIB en CTVID enerzijds en de diensten anderzijds over de toepassing van geautomatiseerde data-analyse op bulkinterceptie zo snel mogelijk kan worden opgelost. Tevens komen onderwerpen over bindend toezicht onder de Tijdelijke wet, randvoorwaarden van de werkzaamheden van de CTIVD en de herziening van de Wiv 2017 kort aan bod.

Toelichting

- Op 1 juli 2024 is de Tijdelijke wet onderzoeken AIVD en MIVD naar landen met een offensief cyberprogramma, bulkdatasets en overige specifieke voorzieningen in werking getreden (Tijdelijke wet).
- Het doel van de Tijdelijke wet is om, vooruitlopend op de brede herziening van de Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (Wiv) 2017, meer operationele snelheid en wendbaarheid mogelijk te maken voor inlichtingenonderzoeken van de diensten tegen cyberaanvallen vanuit statelijke actoren met een offensief cyberprogramma en tegelijkertijd de waarborgen op een gepast niveau te houden. Als gevolg van huisvestigingsproblemen bij de CTIVD kon de Tijdelijke wet vanaf de inwerkingtreding op 1 juli 2024 tot najaar 2025 niet volledig worden toegepast.
- De aangenomen motie Hammelburg (D66) c.s. verzocht het kabinet om één jaar na de inwerkingtreding van de Tijdelijke wet een invoeringstoets uit te voeren.
- Omdat de Tijdelijke wet eerder nog niet volledig kon worden ingezet, is destijds toegezegd de resultaten van de invoeringstoets eind 2025 te delen. Hiervoor zijn binnen de beide diensten breed ervaringen opgehaald. Ook zijn de ervaringen van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State betrokken.
- Het gegeven dat een aantal artikelen uit de Tijdelijke wet niet of in beperkte

mate is uitgevoerd belemmerde het vermogen om tot een gewogen oordeel te komen over de uitvoering. Bij hetgeen wel volledig kon worden toegepast, geldt dat de inzetmogelijkheden van kabelinterceptie en de regeling rondom bulkdatasets positief worden geapprecieerd, alsook de mogelijkheid tot het instellen van beroep. Vanuit de ABRvS is één knelpunt omtrent inlichtingenvoorziening aan haar Afdeling benoemd. Als knelpunt voor de diensten is genoemd dat de beoordelingstermijn die de TIB hanteerde voor enkele toestemmingsverzoeken, soms meer dan vier weken, onevenredig lang is. Deze knelpunten worden betrokken bij de herziening van de Wiv 2017.

- Bij de behandeling van de Wiv 2017 is door de toenmalige MinBZK de toezegging gedaan dat bij onderzoeksopdracht gerichte interceptie (OOG-interceptie), die toen naast ether ook op de kabel mogelijk werd, "alle data waarvan aan de buitenkant te zien is dat ze niet relevant zijn (…) bijvoorbeeld de data van populaire streaming- en/of downloaddiensten als Netflix, Spotify, Bit-torrent en YouTube", zou worden afgebogen (de zogenoemde negatieve filtering).
- De aanname van destijds dat download- en streamingsverkeer geen waarde kan hebben, klopt echter niet altijd. Daarop is door de toenmalige MinBZK bij de behandeling van de Tijdelijke wet deze eerdere toezegging over het filteren van download- en streamingsverkeer ingetrokken. Deze toezegging geldt echter wel nog voor onderzoeken onder de Wiv 2017. Dit blijkt niet uitvoerbaar voor de diensten.
- In de Kamerbrief over de invoeringstoets van de Tijdelijke wet is verduidelijkt dat het niet langer negatief filteren van streamings- en downloadverkeer, zoals in de Tijdelijke wet, nu ook geldt voor de onderzoeken onder de Wiv 2017. Dit vergt geen aanpassing van wet- en regelgeving.

Bijlage
Concept-antwoorden TK-vragen schriftelijk overleg Invoeringstoets Tijdelijke wet.